

IMMERSEEL, Frans van (Borsbeek 29 juni 1909 – Wilrijk 5 mei 1978).

Stamde uit een oude adellijke familie. Van Immerseel liep school in Borsbeek en bij de paters redemptoristen in Antwerpen. Hij leerde tekenen bij **Alfred Ost**, aan de Academie voor Schone Kunsten te Antwerpen bij **Ernest Wante** en aan het Hoger Instituut in Antwerpen. Hij begon als non-figuratief schilder maar legde zich vanaf 1928 toe op reclame (onder andere voor de wereldtentoonstelling van 1930 in Antwerpen), karikaturen en houtsneden. In 1929 debuteerde hij in de tijdschriften *Boekengids* en *Jong Duitsland*. Bekend zijn de "Vlaamsche koppen", lino's en houtsneden van onder anderen **August Borms**, **Cyriel Verschaeve**, **Wies Moens**, **Stijn Streuvels**, **Oscar de Gruyter** en **Jef van Hoof**. In dezelfde periode maakte Van Immerseel voor **Het Vlaamsche Volkstoneel** houtsneden van taferelen uit diens toneelstukken en illustreerde hij in de tijdschriften *De Blauwvoet* en *Tijdstroom*. In 1932 werd hij als tekenaar aangesteld in de drukkerij van de norbertijnenabdij in Averbode, waar hij kennismaakte met nieuwe technieken en waar hij zijn stijl kon ontwikkelen. Hij illustreerde er tal van jeugdboeken.

In de jaren 1930 militeerde Van Immerseel in het **Verdinaso**. Tijdens de Tweede Wereldoorlog trad hij als oorlogsberichtgever toe tot de **Waffen-ss** en de **Algemeene-ss Vlaanderen**. Hij tekende een hele reeks propagandatekeningen in *De ss-Man* en ontwierp de Vlaamse werfplakkaten voor de ss. Aan het einde van de oorlog wou hij om de **represie** te ontlopen zich dood laten verklaren en vanuit Zuid-Frankrijk Spanje bereiken, wat mislukte. Na de oorlog kreeg hij de doodstraf, een vonnis dat in mei 1947 verminderd werd tot levenslange opsluiting. Hij kwam vervroegd vrij.

Dankzij een onuitputtelijke werkkraft en een commerciële geest slaagde Van Immerseel erin om zich snel terug op te werken. Zijn naoorlogs curri-

Frans van Immerseel illustreerde verschillende Vlaams-nationalistische tijdschriften met zijn karikaturen en houtsneden. Ondanks zijn verregaande collaboratie oogstte hij na de Tweede Wereldoorlog als kunstenaar veel succes. (AMVC)

culum oogt indrukwekkend. Van 1945 tot 1952 illustreerde hij ruim 500 boeken. Na 1952 kende hij groot succes met zijn geschilderde spreuken en een jaar later legde hij zich toe op de glasraamkunst. Hij koos voor zijn glasramen onderwerpen uit de Vlaamse folklore waaronder **Reinaert de Vos**, **Tijl Uilenspiegel** en **Nele, Pallieter, Lange Wapper** en **Ros Beiaard**. Tot 1969 organiseerde hij 26 folkloristische stoeten, waaronder de **Kattenstoet** in Ieper. Ook ontwierp hij in Kortrijk het uurautomaat **Manten en Kalle** en publiceerde hij over zulke automaten een studie. In 1976 werd hem de erepenning van Nederlandse Cultuur overhandigd. Hij stelde 175 maal tentoon. Van Immerseel was lid van het **Sint-Maartensfonds**. Op zijn begrafenis vormden jongeren van **Were Di** de erewacht.

LITERATUUR: D. Peeters, *Frans van Immerseel: grafieker*, 1952; – H. Mortier, *Frans van Immerseel: karikaturist, houtsnijder, glazenier, stoetenbouwer*, 1976.

ILLUSTRATIE(S), zie: Jef van Bilsen, pers, Renaat Veremans.

BERNARD VAN CAUSENBROECK